

עזון תורני שכוחי

בעזה"ה

אגדת של תורה

גליון 579

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח"ו יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

מפתח האהל

כותב השלי"ה הקדוש, כידוע כל פעולה שאדם עושה כאן למטה, הוא מעורר לעומת זאת אותה מידה למעלה בשמים. מי שרכש לעצמו מדה זו שהוא דן את כל האדם לכף זכות, הוא מעורר על עצמו שבשמים גם ידונו אותו לכף זכות. אפילו אם רשומים עליו עבירות שחטא, באים מליצים ופרקליטי יושר ודנים אותו ואת מעשיו לכף זכות, עד שאין בכח המקטרגים לקטרג עליו. בפרקי אבות (א' ו') מלמדים אותנו חז"ל 'הוי דן את כל האדם לכף זכות'. המילה 'דן' לכאורה לא שייכת לכאן. הרי לא מדובר כאן בדין שיושב בדין תורה. היה מתאים יותר לומר 'תחשוב על כל אדם' וכדו'. מסביר החוזה מלובלין זי"ע, אדם שרואה מעשים אצל זולתו הוא הופך להיות כעין דיין. אם ידון את חברו לזכות, גם בשמים יתחשבו בלימוד זכות זה, ויפסקו את דינו של אותו אדם לטובה. מכיון שהדבר תלוי בדיבוריהם של הבריות בעולם הזה. יתר על כן, מוסיף החוזה, גם המלמד זכות עצמו מרוויח מזה. שכיוון שהוא לימד זכות על אחרים, גם אם הוא יחטא חלילה, יסבב הקב"ה שאנשים אחרים ילמדו עליו זכות, ובזה גם הוא יישפט לטוב ויצא זכאי בבית דין של מעלה. לפי זה מסביר הקדושת לוי את הפסוק בפרשת השבוע "שופטים ושוטרים תתן לדך". נרמז כאן שאדם יכול לתת ולבחור לעצמו שופטים ושוטרים, שיפסקו לטובתו. "בכל שעריך אשר ה' אלוך נותן לדך", הקב"ה נתן לך שער מיוחד שדרכו תוכל לבחור את המסלול הרצוי במשפט. איזה שער זה, ואיך עושים זאת? "ושפטו את העם משפט צדק". אם אתה תשפוט ותדון את העם, את חבריך ובני משפחתך במשפט צדק, היינו לכף זכות. באפשרותך לקבוע את פסק הדין של השופטים שישפטו אותך. במעשיך הטובים תוכל לפתוח שערי חסד ורחמים. זאת ע"י לימוד זכות על כל יהודי. כך תצא זכאי במשפט. כי במידה שאדם מודד מודדין לו.

לכן אנו קוראים את פרשת שופטים דווקא בחודש אלול, חודש הרחמים והסליחות. בכדי להעביר לנו את המסר החשוב שנרמז כאן. לתת לנו את המפתח לצאת זכאים בימי הדין הבאים לקראתנו לשלום.

חודש אלול נקבע לחודש הרחמים והסליחות, וכפי שכותב בעל ה"משנה ברורה": "ומה שנהגו (לומר סליחות ולתקוע בשופר) מראש חודש (אלול), מפני שאז עלה משה בהר סיני לקבל לוחות אחרונות, והעבירו שופר במחנה: משה עלה להר! שלא יטעו עוד אחר עבודה זרה, והווי עת רצון... כי באלו הארבעים יום, התשובה מקובלת להיות לבו קרוב אל דודו בתשובה, ואז דודו קרוב לו לקבל תשובתו מאהבה" (תקפא, א).

במשך כל אותם ארבעים יום - מראש חודש אלול ועד יום הכיפורים, משה התפלל לבורא שימחל לבני ישראל על חטאם בחטא העגל. בסיומם של אותם ארבעים יום, ביום הכיפורים, אלוקים סלח לעם ישראל, והוא נתן לידינו של משה את הלוחות השניות.

זו הסיבה, שימים אלו נקבעו לדורות לימי סליחה ומחילה.

כשם שמושה עלה להר בראש חודש אלול, כשלמרגלותיו מונחים שברי הלוחות, והוא ירד ביום הכיפורים כשבידו לוחות שלמים, חדשים, כך כל אדם, מדי שנה בהגיע חודש אלול, עליו לעלות "בהר" ה' ("מי יעלה בהר ה'" - תהלים כד), להתקדם ברוחניות ולהתחיל לשוב בתשובה. כאותם לוחות שבורים, עליו "לשבור" את ליבו באמצעות דברי מוסר - "לב נשבר ונדכה, אלקים לא תבזה" (תהלים נא), ורק כך הוא יזכה לקבל בסוף יום הכפורים לב שלם, לב חדש - "ונתתי לך לב חדש" (יחזקאל לו).

הבה נעלה אל ההר.

זמני השבת

הדלקת נרות מוצאי שבת

7:59 **6:57**

8:31 **לית' הגליון**

נא לשמור על קדושת הגליון אין לקרוא בשעת התפילה

שבת שלום שמשון אליעזר פוקס

אָהַבְתָּ אֱלֹהֶיךָ

מהו הזמן הראוי ביותר לאמירת
סליחות?

המנהג הפשוט ברוב המקומות שאומרים
סליחות באשמורת הבוקר, דהיינו בסוף
הלילה לפני תפילת שחרית. ומרן הרב
עובדיה יוסף זצ"ל הביא, שטעם המנהג
לומר סליחות דוקא באשמורת הבוקר, הוא
על פי מה שמבואר בזוהר הקדוש, שמשעות
הבוקר מתעוררים חסדים בעולם, כפי
שנאמר, יומם יצוה ה' חסדו, ואילו משעת
מנחה עד חצות הלילה מתעוררים מדות
הדין, אולם משעת חצות הלילה מתעוררים
שוב החסדים ומדות הרחמים, ולכן נעים
זמירות ישראל דוד המלך אמר, חצות לילה
אקום להודות לך. ולכן אין ראוי לומר
סליחות בתחילת הלילה, שהוא זמן
התגברות הדינים. והאריכו בזה רבותינו
המקובלים, שאין לומר סליחות במחצית
הראשונה של הלילה, וכן פשט המנהג בכל
תפוצות ישראל לומר סליחות באשמורת
הבוקר.

ומכל מקום, כתב מרן הרב עובדיה יוסף
זצ"ל, שמי שאינם יכולים לומר סליחות
באשמורת הבוקר לפני תפילת שחרית,
יכולים לומר סליחות לפני תפילת מנחה,
(ואף על פי שמבואר בזוהר שבשעת מנחה
שולטת מדת הדין הקשה מלבד ביום שבת
שאדרבא בשעת מנחה מתעוררים מדות
הרחמים), אף על פי כן נראה שמותר לומר
סליחות לפני מנחה, וכשם שנוהגים בכל
השנה לומר י"ג מדות ונפילת אפים בתפילת
מנחה, והטעם הוא, משום שעיקר שליטת
הדינים אינה אלא בלילה ממש, מזמן צאת
הכוכבים ועד חצות הלילה.

ומכל מקום בתחילת הלילה, עדיף יותר שלא
לומר סליחות בכלל, שרבותינו המקובלים
כתבו, שמי שאומר סליחות בחצי הראשון
של הלילה, גורם נזק, ולכן שב ואל תעשה
עדיף.

אהל לחידוש חידושים ופנינים לשולחן השבת

"שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך"

הציווי למנות שוטרים ושופטים נאמר בלשון יחיד:
"תתן לך בכל שעריך", והדבר אומר דרשני.

מבאר האור החיים הקדוש שהשימוש בלשון יחיד בא להדגיש
שלכל אחד ממנהיגי העם האחראים למנות את השופטים, אסור
לחשוב שמאחר שהם הממנים, לא תשלוט בהם יד השופטים
והשוטרים. מזכירה להם התורה שגם הם, וקודם כל הם,
מחויבים לחוק, לא פחות משאר האזרחים. וזהו "שופטים
ושוטרים תתן לך" – דין וחשבון תתן קודם כל לעצמך!

וזהו גם מסר לכל אדם באשר הוא. טבע האדם להעמיד שופטים
ושוטרים על חברו ולהכות על חזה זולתו, ולכן פונה התורה
לאדם עצמו, שבטרם יבקר אחרים, ישפוט את עצמו אם אינו
נגוע אף הוא באותו אשם. יזכור כי כאשר מפנה הוא אצבע
מאשימה כלפי השני, הרי שאצבע אחת מופנית אמנם כלפי זולתו
אבל שלש אצבעות מופנות כלפי עצמו. לומר לו: בדוק את עצמך,
יתכן שאתה אשם פי שלשה במה שאתה מאשים... לעתים,
הפניית אישום באה מתוך רצון של המאשים להסיר מעל עצמו
את האשמה ולגלגל אותה על מישהו אחר. ואפשר שזהו שאמרו
חז"ל "כל הפוסל - במומו פוסל"

הגמרא במסכת בבא בתרא מביאה מעשה ברבי ינאי שהיה לו
בחצרו אילן הנוטה לרשות הרבים, ולא קצצו מפני שחשב שנוח
לעוברים ושבים לנוח בצלו.

והנה יום אחד, תבעו לפניו לדין אדם שהיה אילנו נוטה לרשות
הרבים, ומפריע לגמל ורוכבו לעבור. מששמע רבי ינאי את
טענותיהם, אמר להם: "לכו עתה, ובואו למחר, ואפסוק לכם
הדין".

בערב, התבונן רבי ינאי היטב על האילן שבחצרו, והבין כי אך
מפני כבודו לא ערערו עליו בני רשות הרבים. תיכף שלח לקוצצו
לבל יפריע עוד.

למחרת כשבאו לפניו, הורה לאיש ההוא לקצוץ את האילן שלו.
לאיש כבר היתה תשובה מוכנה: "במחילה, והרי כבודו גם כן יש
לו אילן הנוטה לרשות הרבים כמוני...". השיבו רבי ינאי: "צא
וראה, אם האילן שלי קצוץ - קצוץ גם אתה את שלך; ואם לאו -
אל תקצוץ". שואלת הגמרא: מדוע דחה רבי ינאי את הכרעת
הדין למחרת? היה פוסק מיד לאותו אדם שיקצוץ את אילנו,
ואחר כך היה קוצץ את אילנו שלו? משיבה הגמרא משום מה
שלמד ריש לקיש מהפסוק "התקוששו וקושיו" (צפניה ב', א') -
קשוט עצמך ואחר כך קשוט אחרים.

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8444774
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל המעשה

”כי השחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים”

בעת שישב בעל "אוהב-ישראל" זצ"ל, מאפטא, על כסא הרבנות בקולבסוב, באו פעם לפניו שני בעלי-דין לדין תורה. יתר הדיינים לקחו שוחד והיו נוטים לצד אחד, אולם הרב מאפטא גילה כלפיהם התנגדות נמרצת והוכיח להם כי אין ההלכה כמותם. יעצו הדיינים לבעל-הדין כי ישחד גם את הרב. אך כיצד עושים זאת, והלא בשום-פנים לא יסכים הרב לקבל שוחד? יעצו לו איפוא לשלשל בחשאי סכום-כסף ניכר לכיס בגדו של הרב. בעל-הדין עשה כעצתם ואיש לא ידע דבר על כך. למחר, כאשר ישב הרב להמשיך בדין-תורה, הרגיש כי דעתו החלה להסס בדבר וכי קם בו רצון להסכים עם דעת הדיינים. מיד דחה את ישיבת בית-הדין וכל אותו היום בכה והתחנן לפני רבונו-של-עולם, כי יאיר את עיניו לראות את האמת. כך עברו ימים מספר עד אשר גילה הרב את הכסף בכיס בגדו ומיד הבין כי בעל-הדין הוא אשר שם את הכסף בכיסו כדי לשחדו. כל-כך גדול הוא כוחו של שוחד, שאפילו אם הדיין אינו יודע מאומה על כך, בכל-זאת זה משפיע על שכלו לסלף את דעתו.

זהו פירושו של הפסוק: "ויסלף דברי צדיקים" – אמר הרב מאפטא זצ"ל – אפילו אם הדיין מוסיף להיות צדיק גם לאחרי קבלת השוחד, שכן ראה ולא ידע מאומה על כך, בכל-זאת יש בכוחו של השוחד לסלף את בינתו ואת דבריו. מכאן יש ללמוד קל-וחומר: אם נגיעה יש בה כדי לעוות את העינים, הרי מכל-שכן "מידה טובה מרובה ממידת פורעניות" – שאם אדם מסלק מעל עצמו את כל הנגיעות והפניות טורח לרדוף אחרי הצדק, עיניו נפקחות ומוארות להשיג ולהבין את האמת (שפת אמת).

אהל העיצה:

השבוע נלמד איך לא נהפוך את התורה כקרדום לחפור בו, לתועלתינו האישית- מול הילדים ומנגד שלא יגרם נזק לחינוכם.

נשים את הפוקוס בכמה משפטים שנאמרים בלא שימת לב:

כיבוד אב ואם- מבחינת ההלכה החובה עלינו כהורים היא להרגיל את הילד לכבד אותנו, אך אין זה שונה משאר המצוות כמו שבת, לימוד תורה וכו' שהחיוב שבהם הוא לילד מול הבורא ולא מולנו נביא דוגמא קיצונית להמחשת העניין: הורים שלא התנהגו כהוגן וגרמו לכך שילדם קיבל הוראה מהרב לנתק איתם את הקשר- הם היו בטוחים שנעשה להם עוול בכך שלא היה כאן 'דין תורה' הוגן, כי הרב לא שמע את הצד שלהם... ולא צריך דוגמאות כל כך קיצוניות, אפילו אם ביקשנו מהילד להביא לנו משהו-כי התעצלנו לקחת לבד, והילד לא שמע, ואז האגו שלנו כמעט התפוצץ... גערנו בו 'כיבוד אב ואם'... וכו' איזה כבוד יש לך?... גם נהגנו שלא כשורה בעצלות שלנו וגם חיברנו לילד בנפשו את הטרואומה מכיבוד הורים וממילא חס וחלילה גרמנו לילד לשנוא את המצווה היקרה, על ידי שלא התחשבנו בצרכיו ושיעבדנו אותו לצרכינו, בטענה של מצוות כיבוד אב ואם.

עלינו לדעת מצידנו ההורים אם ציערנו ילד שלא כדן בשאט נפש, הרי שעברו על איסור חמור ביותר ואפשר שאנחנו בתור הורים לילד חמור יותר מאדם אחר שפגע בילד מאחר שאין לו למי לספר את אשר על ליבו. ויתור- כמבוגרים אנו יודעים כמה לא פשוט לוותר לאחר, לצורך דוגמא- על התור בסופר או בדואר- ובמקרים יותר כואבים כשפגעו בנו- לשתוק.

אם נשכיל שאצל ילד שלא בשל עדיין, לבוא ולכפות עליו את הויתור בלא רצונו הרי שהכרחנו אותו לעשות דבר בניגוד לרצונו והדבר מצער אותו ויקשה עליו בעתיד לוותר, ואין פה שום עניין של ויתור, שהוא דבר שצריך לעבוד עליו כמו על שאר המידות, בסבלנות, מתוך דאגה לילד, ולא רק לאחיו הקטן שבוכה, ורק בדרכי נועם.

יש לכם שאלה הערה או הארה כתבו ובל"ג נתייחס, המייל: ap2417m@gmail.com פינחס אפשטיין יעוץ תורני

במדרש איכה מובא דין ודברים נוקב בין מלאכי השרת להקב"ה. המלאכים שואלים את ה' כיצד הוא עובר על מה שכתב בתורתו, שהרי הוא ציווה בתורה על כיסוי הדם של עוף או חיה טהורים, ואילו בזמן חורבן בית המקדש דמם של ישראל נשפך כמים ללא כיסוי. כמו כן הם שואלים כיצד עובר הקב"ה על הציווי של "אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד", כאשר בני ישראל בזמן החורבן נשחטים אבות על בנים באותו יום! זאת ועוד, כאשר הכהן מגיע לראות נגע בבית, הוא מצווה להוציא את הכלים מן הבית כדי שהם לא ייטמאו כאשר יוכרז שהבית טמא, ואילו בבית המקדש נאמר "וישרפו בית האלוקים וכל מחמדיה להשחית", דהיינו בית המקדש נשרף עם כל תכולתו.

רבנו יצחק לוריא, האר"י הקדוש, מביא את המדרש הזה ומסמך אותו לפסוק בפרשתנו. "כי ייפלא ממך דבר למשפט", כאשר הבורא מביא "משפט" ודינים קשים לעולם, איך מבין את ההבדל "בין דם לדם (דםם של ישראל), בין דין לדין (אותו ואת בנו) ובין נגע לנגע (נגעי בתים)".

לפני שנגיע לתשובה המצמררת שלו, תקראו בבקשה את הסיפור הבא: שני סוחרים נשדדו כאשר חזרו מעסקיהם ביריד. ארנקם ובו עשרת אלפים זלוטי נלקח בחוזקה בידי מספר שודדים אכזריים. הסוחרים, מחסידיו של הרה"ק רבי יצחק אייזיק וייס, ה"חקל יצחק" מספינקא – נכנסו אל רבם ושחו בפניו את שברונם. כל כספם היה באותו צרור, ועמלם ירד לטמיון. "גשו נא לתחנת המשטרה ודווחו על השוד", הורה הרבי, והוסיף: "בקשו מהם שיפרסמו בעיתון מודעה בולטת שסכום של עשרים אלף זלוטי נשדד, מי שיביא לתפיסת השודדים יבוא על שכרו". "אבל רבי", מחו שניהם ביחד, "היו אלו רק עשרת אלפים זלוטי". הרבי הנהן בשלווה. יודע הוא את העובדות לאשורן, ובכל זאת הוא מבקש שידווחו על סכום כפול. אם הרבי מתעקש, כנראה שיוודע הוא מה שאנחנו לא יודעים, הרהרו השניים. הם פנו לתחנת המשטרה, ובלב הולם קיימו את דברי רבם: עשרים אלף זלוטי נגנבו מהם. נא לפרסם מודעה בולטת. למחרת בבוקר פורסמה המודעה ושני הסוחרים התבוננו בה בתהייה. מה תעזור המודעה? ונניח וייתפסו השודדים, הלא אנחנו נואשם בכך שדיווחנו דיווח כוזב בתלונתנו. לא הספיקו השניים להתבוסס יתר על המידה במחשבות וכבר הגיע לכל אחד מהם רץ מהיר – קוראים להם בדחיפות לתחנה. כאשר הגיעו השניים בהולים ומבוהלים, התיישבו מולם קצין חמור סבר שהראה להם את ארנקם. למראה פניהם שהוארו, שאל הקצין בחומרה כמה כסף נגנב מהם. הסוחרים השיבו את האמת: עשרת אלפים זלוטי. לשאלת הקצין מדוע שינו בתלונתם ודיווחו על סכום כפול, הפנו הסוחרים אצבע "מאשימה" לעבר ה"חקל יצחק" מספינקא, והתנצלו שהוא זה שפקד עליהם לומר כך.

השוטר הרהר רגע וחייך מלוא פיו. "רבי חכם יש לכם! לפני שעה קלה נקראנו בדחיפות לפאתי העיר, כנופיית שודדים התקוטטו זה עם זה עד זוב דם. אסרנו את כולם ומצאנו במאורתם שלל רב. הרבי החכם שלכם הבין שאם השניים ששדדו אתכם חזרו לכנופיה עם עשרת אלפי זלוטי, אבל בעיתון יהיה כתוב שנשדדו עשרים אלף – תפרוץ מהומה רבתי בין השודדים וחבריהם יתבעו מהם להשיב עשרת אלפים נוספים – שאף פעם לא היו קיימים – לחלוקה משותפת...". ומהי הסיבה לדינים ולנגעים שבאים לעולם? זה בכלל לא קשור לסודות. זה פשוט בפסוק. מצמרר ממש. שימו לב לפסוק המלא: "כי ייפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם, בין דין לדין ובין נגע לנגע – דברי ריבות בשערך". המריבות, המחלוקות, הסכסוכים הם אלו שאחראיים לכל הרע הזה. ממש כפי שחבורת השודדים הפסידה הכל בשל מריבה אחת.

**ברכה והצלחה
ובריאות איתנה**

אסף בן אשר ומשפחתו הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפחתו הי"ו
אופיר בן אורה ומשפחתו הי"ו

לרפואה שלימה

אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו

שיעור בפרשת שבוע

מהרב **שמשון פוקס שליט"א**
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
בביכנ"ס אור אבנר
רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד
מנחה - בשעה 18:45

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18

תפילת שחרית-----7:00
מנחה וערבית (סמוכות) ---- 18:55
שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית
יום א' - הרב **שמשון פוקס שליט"א**
יום ב' - הרב **הגאון אברהם הכהן שליט"א**
יום ג' - הרב **שלום אטלן שליט"א**
יום ד' - הרב **שליט"א**
יום ה' - הרב **דניאל קמחי שליט"א**

**בית הכנסת
"עולי בבל"**

ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל
שחרית - 5:00
מנין ב' - 7:30
מנחה ערבית - 18:45
שיעורי תורה מידי יום
שעה לפני מנחה
יום א' ב' ה'
רב בית הכנסת
הרב יהונתן אמדי שליט"א
יום ג'
הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ד'
הרב נאור דרשני שליט"א
יום ה' -
הרב רפאל עגיב שליט"א
בשעה 20:30

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה

טוביה שרבי בן נזימה
ומשפחתו הי"ו
דוד חיים בן עליזה
ומשפחתו הי"ו
אלון כהן בן אורנה
ומשפחתו הי"ו